ΟΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Γ. | ΑΘΗΝΑ, Κυριακὴ 27 τοῦ Νοέβρη 1905 | ΓΡΑΦΕΙΑ: Ὁδὸς Οἰκονόμου ἀριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 174

ΣΤΟ ΣΗΜΕΡΝΟ ΦΥΛΛΟ:

ΨΥΧΑΡΗΣ. Ἀπολογία (συνέχεια).

ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ. *Βιβλίο πρῶτο* (συνέχεια ἀπὸ τὸ 170 φύλλο).

ΑΡ. ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ. *Ὁ Λογιωτατισμός.*

ΕΙΡΗΝΗ Α. ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ. *Ἀπὸ τὸν κόσμο τοῦ Σαλονικιοῦ.—Φλέρτ.*

ΝΙΚΟΣ ΜΑΡΓΩΜΕΝΟΣ. *Μαλάμω* (Συνέχεια).

Λ. ΣΙΓΑΝΟΣ. *Θεατρικά—Φρομὼν καὶ Ρίσλερ.*

ΤΙΜΩΝΑΣ. *Ἔργα καὶ Ἡμέραι—Τὰ «Ἠλύσια»*

ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Ρήγας Γκόλφης.

Δ. Π. Τ. *Φαινόμενα καὶ Πράματα* (*Τὴν ἔκλεψε τὴ δασκάλα ἢ δὲν τὴν ἔκλεψε; Ὁ Ἀντρεάδης—Ὁ Ἀγιασμὸς τῆς Βουλῆς—Τὸ Τράμ κι ὁ κ. Φιλάρετος—Ἐφτὰ μὲ πέντε—Ἕνας Κυπριώτης πού βρίζει*).

Ο ΞΕΝΟΣ ΤΥΠΟΣ—Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ—Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ — ΦΟΝΟΠΑΖΑΡΟ ΒΔΟΜΑΔΙΑΤΙΚΟ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΠΑΡΑΚΑΛΙ

Τὴ νύχτα νύχτα τὴ βαθειὰ μὴν παίζεις τὸ καλάμι.
Γιομόζει ὁ λόγγος στέναγμα, γιομόζει παραπόνι,
Γιομόζει ἡ στράτα οὔλο ἀπ' ἀχούς, καὶ τὸ καλύβι γύρα.
Κ' ἐγὼ τ' ἀκούω ἀχόρταγα καὶ λαρωμὸ δὲν ἔχω,
Μὲ κρούει ὁ πόθος σύγκορφη καὶ μέσα μου ὅλα τρέμουν.
Καὶ γιὰ ἡ ψυχή μου ἀφίνει με κ' ἐρχιέται μὰ τὰ σένα,
Γιὰ δάκρυ στάζει μου ἡ καρδιά, γιὰ πνίγει με ἕνα κλάμμα
Μόνος ἀλάργα ἄ βρίσκεσαι, μὰ κεῖ δὲ βρίσκεσ' ἔρμος.
Ἀπὸ μακριὰ σὲ συντηρῶ, κι' ἀπὸ μακριὰ σὲ νοιώθω,
Ἀκούω μὲ τὸν ἀργό σου ὀχὸ καὶ τὸν καρδιοπαλμό σου
Μαζὶ μὲ τ' ἄστρα ἀναγαλλιῶ καὶ σιγοσβύνω ὡς κεῖνα,
Καὶ τὸ φλοερολάλημα σκώνει τὸ λογισμό μου
Καὶ πέρα στὰ βραχόκορφα τὸν πάει, ποῦ κάπιο δεῖλι
Σ' ἀγνάντεψα πρώτη βολά, τὰ πράτα ποῦ σαλάγας.
Καὶ τονὲ πάει ἀπόπασχα κατὰ τὸ πανηγύρι,
Ποῦ ἡ ὄψη σου εἶταν θάμπωμα κ' ἡ λεβεντιά σου θάμα,
Καὶ ποῦ μὲ τήραξες βαθειὰ καὶ χόρεψε ἡ καρδιά μου,
Καὶ ποῦ τὰ μάτια σου ἔλαμπαν ὡσὰν τῆς μέρας τ' ἄστρο...
Πάψε στὰ σκότα νὰ σουρῶς, πάψε νὰ μὲ πλαντάζεις.
Ἄσε νὰ γύρω ἕνα βραδὶ νὰ μὲ χαδέψει ὁ ὕπνος,
Καὶ μέσ' σὲ κάπιον ὄνειρο γλυκὰ νὰ σοῦ συντύχω.
Τί ἔχω καιρὸν ἀμέτρητο τὰ μάτια μου νὰ κλείσω
Καὶ ξαγρυπνῶ πᾶσα νυχτιὰ μαζὶ μὲ τὴν ψυχή μου..
Ἄχ! λάλημα πλανευτικὸ κι' ἀπάκοσμο ἠχοσκόπι
Ὅπου περνᾷς τὴ λαγκαδιά, καθὼς καὶ τὴν καρδιά μου,
Κι' ἀσκώνεις κάθεν εὐωδιά, καὶ τὴν πνοή μου ἀκόμα,
Κι' ὅπου σκορπᾷς τὴ σωπασιὰ ὡς τὸν ἀνασασμό μου,
Δὲ θέλω πιὰ ν' ἀκούγω σε γιατὶ μοῦ σβύνει ἡ νιότη.
Μὰ ἡ νιότη 'ναι γιὰ μὲ γλυκειά, τ' εἶναι ἡ χαρὰ τῆς [πλάσης,
Τ' εἶναι τὸ ρόδο τοῦ κορμιοῦ, τῆς ζήσης εἶν' τ' ἀστέρι..
Τὴ νύχτα νύχτα τὴ βαθειὰ μὴν παίζεις τὸ καλάμι,
Γιομόζει ὁ λόγγος στέναγμα, γιομόζει παραπόνι,
Γιομόζει ἡ στράτα οὔλο ἀπ' ἀχούς, καὶ τὸ καλύβι γύρα,
Γιομόζει κ' ἡ ζωοῦλα μου πόθο καὶ πίκρα ἀγάπης.

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

Ο ΛΟΓΙΩΤΑΤΙΣΜΟΣ

Τὰ τελευταῖα «Παναθήναια» δημοσιεύουνε σπουδαιότατο ἀνέκδοτο γράμμα τοῦ Βαλαωρίτη σταλμένο στὸ Ροΐδη ἀτὸ τὴ Λευκάδα στὶς 3 τοῦ Νοέβρη τοῦ 1879. Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, καθὼς εἶναι γνωστό, εἶχε ἀνοίξει ὁ περίφημος φιλολογικὸς καυγᾶς ἀναμεταξὺ Ροΐδη καὶ Βλάχου, περὶ τοῦ ἂν οἱ ποιητάδες «γ ε ν ν ι ο ῦ ν τ α ι ἢ γ ί ν ο υ ν τ α ι», κι ἀπάνου σ'αὐτὸ τὸν καυγᾶ λέει κι ὁ ποιητὴς τὴ γνώμη του.

Ὅλο τὸ γράμμα του εἶναι, μπορεῖ νὰ πεῖ κανείς, μελέτη φιλολογικὴ πρώτης σειρᾶς· μὰ ὅ,τι μᾶς συγκίνησε βαθύτερα εἶναι τὸ μέρος ποὺ κουρελιάζεται μεγαλόπρεπα ὁ καταραμένος ὁ Λ ο γ ι ω τ α τ ι σ μ ό ς, γι' αὐτὸ καὶ τὸ ξανατυπώνουμε.

Ἂν ὑπάρχῃ τι, τὸ ὁποῖον ἐσκότωσε τὴν πρὸς τὴν ποίησιν ἔμφυτον ὁρμὴν τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς κατὰ τὴν σημερινὴν ἐποχήν, δὲν εἶναι ἡ ἔλλειψις ἁρμοδίας ἀτμοσφαίρας πρὸς περίθαλψιν καὶ ἀνατροφὴν τῆς ποιητικῆς αὐτοφυοῦς διαθέσεως, ὄχι, ὄχι, ὄχι, ἀλλ' ὁ Λογιωτατισμός. Αὐτὸς ἔπνιξε τὰ ἔμβρυα ἐν τῇ κοιλίᾳ τῶν μητέρων καὶ ἀπερρόφησε πᾶσαν ἰκμάδα καὶ πᾶσαν ζωτικότητα.

Καλέ σοῦ φαίνεται λίγο νὰ ἔχῃς πάντοτε ἐπάνωθέ σου τὸν Βλάχον τὸν... τὸν... μὲ τὸν πέλεκυν ἀνὰ χεῖρας ἑτοίμους νὰ σὲ καρατομήσωσιν ἂν ἤθελες τολμήσει ν' ἀφαιρέσῃς τὸ ν ἐκ τῶν αἰτιατικῶν ἢ ἂν αὐθαδιάζες νὰ εἰσαγάγῃς εἰς τοὺς στίχους σου λέξεις τινὰς ἢ φράσεις ἀνηκούστους εἰς τὴν δημοτικήν μας γλῶσσαν;

Νὰ μὴ εἶσαι ποτὲ δεκτὸς εἰς τὰ ποιητικὰ διαγωνίσματα, νὰ σὲ προπηλακίζουν αἰωνίως, νὰ σὲ χλευάζουν, ὡς ὁ Α. Σοῦτζος ἑτόλμα νὰ χλευάζῃ τὸν Σολωμόν, καὶ νὰ φυλάττουν τὰς δάφνας καὶ τὰ ἐγκώμια εἰς μόνους τοὺς ὁπαδούς των; Ὁ Λογιωτατισμός! αὐτὸς κατέφαγε καὶ τοὺς ὡραίους ποιητικοὺς χρόνους τοῦ Ζαλοκώστα καὶ τοῦ Παράσχου καὶ τοῦ Τανταλίδου καὶ πολλῶν ἄλλων, οἵτινες βεβαίως θὰ ἦσαν σήμερον τὸ κόσμημα καὶ τὸ ἀγλάϊσμα τοῦ Ἑλληνικοῦ Παρνασσοῦ ἄν, περιφρονοῦντες τῶν γραμματικῶν τὰς μωρὰς ἀξιώσεις, ἐπεδίδοντο εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ δημοτικοῦ πλούτου καὶ περιέβαλλον τὰς ἰδέας των διὰ τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ αἵματος τοῦ ζῶντος Ἑλληνισμοῦ ἀντὶ τῶν σαβάνων κόσμου παλαιοῦ, σαρακοφαγωμένου, καταρρέοντος. — Ἡ τυραννία αὕτη τοῦ Λογιωτατισμοῦ ἔπνιξεν τὴν ποίησιν ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐχρειάσθη μεγάλη ἐπιμονὴ καὶ μεγαλειτέρα ὑπομονὴ μέχρις οὗ ἴδῃ τις τὴν Σύγκλητον τοῦ Ἐθνικοῦ Πανδιδακτηρίου προσκαλοῦσαν ἕνα κηρυγμένον ἀντάρτην, ἕνα ἀδιόρθωτον καὶ παρήκοον χωριάτην ποιητήν, ἐμέ, διὰ νὰ τοῦ ἀναθέσῃ καὶ τοῦ διαπιστευθῇ τὴν ἐξύμνησιν τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου, δεχομένη ἐκ τῶν προτέρων, ὡς ὅρον εἰρήνης καὶ συνδιαλλαγῆς, τὴν ἐπίσημον ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ καθιέρωσιν τῆς δημοτικῆς γλώσσης ἐν τῇ ἐθνικῇ ποιήσει.

Τώρα ἡ δημοτικὴ ποίησις δὲν φοβεῖται πλέον διωγμοὺς καὶ ὕβρεις. Ἐκάθισε τροπαιοῦχος καὶ νικηφόρος ἐπὶ τοῦ τραχήλου τοῦ Λογιωτατισμοῦ καὶ ἐκηρύχθη βασιλὶς καὶ κυρία. Ἀλλὰ πρὶν ἢ ἐπουλωθῶσιν αἱ μαστιγώσεις τῶν ἀγωνοδικῶν, πρὶν ἢ λησμονηθῶσι τὰ ἀναθέματα ὅσα ἐξετοξεύθησαν καθ' ἡμῶν τῶν χυδαιζόντων, τῶν προδοτῶν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, τῶν φωτοσβεστῶν, ἀπαιτεῖται καιρὸς καὶ μόλις παρέλθῃ, μόλις ἀκούσῃς ὅτι ὁ Βλάχος δὲν φοβεῖται πλέον νὰ γράψῃ πάω ἀντὶ ὑπάγω ἢ παρεύρομαι — τρῶς ἀντὶ τρώγεις ἢ ἐσθίεις, ὤ! τότε, θὰ ἰδῇς εὐθὺς βλαστάνοντα ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐδάφους εὐωδέστατα καὶ ποικίλα τὰ ἄνθη τῆς νεωτέρας ἡμῶν ποιήσεως.

. . . . . .
. . . . . .

ΑΡ. ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ

ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΟΥ ΣΑΛΟΝΙΟΥ

ΦΛΕΡΤ

Νἄξερες, τόσο μοῦ κοστίζει, δεσποσύνη, τὸ σημερνό μου γράμμα. ἀλλὰ πρέπει νὰ σοῦ δώσω μιὰν ἐξήγηση, γιὰ νὰ μὴ νομίζῃς ἀλήθεια, πῶς ἀλλάζω τόσο γλήγορα καὶ χωρὶς αἰτία ἰδέες κ' αἰσθήματα. Σὺ μὲ τὴ φράση σου αὐτή: — «ἀλλαξατε τόσο μαζί μου, ποῦ νομίζω, πῶς κάτι σᾶς ἔκαμα κ' εἴστε θυμωμένος»—μὲ σπρώχνεις νὰ σοῦ κάμω μιὰν ἐξομολόγηση καὶ νὰ σοῦ πῶ, ὅ,τι νόμιζα πῶς ποτὲ δὲ θὰ μαθαινες.

Περιττὸ νὰ σοῦ θυμήσω τὸ πῶς γνωριστήκαμε. Ἐρχόσουνα μὲ τὸ ποδήλατό σου στὸ ἐξοχικό μας σπίτι — μισὴ ὥρα μακριὰ ἀπὸ τὴ χώρα — γιὰ νὰ ἰδῇς τὴν ἀδερφή μου, τὴν πειὸ καλή σου φιλενάδα, ὅπως τὴ λές, κι' ὁ ἐρχομός σου ἤτανε γιὰ κείνη σωστὸ πανηγύρι καὶ γιὰ μένα μιὰ ψυχικὴ ἀπόλαψη. Ὄμορφη, χαριτωμένη, γλυκειά, ὅλους μᾶς μάγευες καὶ ποτὲ δὲ θὰ λησμονήσω μὲ τί καρδιοχτύπι σ' ἀκαρτερεῖ ἡ καρδιά μου καὶ πόση χαρὰ εἶχα νὰ μαζεύω πλῆθος λουλούδια, γιὰ νὰ στολίζω τὸ ποδήλατό σου, ὅταν ἔφευγες. Μᾶς ἐμιλοῦσες, σὲ μᾶς τοὺς μοναξιῶτες, γιὰ τοὺς χορούς, ποῦ πήγαινες, γιὰ τὸ τέννις, γιὰ τὸν κόσμο ποῦ ἐρχόντανε σπίτι σου, γιὰ τὰ γλέντια, τὶς τουαλέττες σου καὶ σ' ἀκούαμε, ὅπως κανεὶς ἀκούει ἕνα ὄμορφο πουλιοῦ κελάδημα, καὶ γὼ ἀνά-

μεσα στὰ λόγια σου προσπαθοῦσα ν' ἀνακαλύψω ἕναν κόσμο κρουμένο, ποῦ μάντευα. Στὴν τόση ἐλαφρότη θἄτανε καὶ κάποιο βάθος, καὶ τὸ βάθος ἐκεῖνο δὲν μποροῦσε παρὰ νὰ μοιάζῃ στὴ μορφή σου. Κι' ὅταν μιλῶντας μὲ κοίταζες κατάματα μ' ἐπιμονή, γιὰ νὰ ἰδῇς στὴν μορφή μου τὴν ἐντύπωση ἀπὸ τὰ λόγια σου, ὅταν καθισμένη στὴν ταράτσα κοίταζες τὸ ροδόχρυσο χρῶμα, ποῦ χάριζε στὸν οὐρανὸ τὸ μαγευτικὸ τοῦ ἥλιου βασίλεμα κ' ἔμενες σιωπηλὴ μπροστὰ στὸ ἀλησμόνητο θέαμα ἢ ὅταν διάλεγες ἕνα τῆς κόκκινης τριανταφυλλιᾶς μπουμπούκι καὶ τὸ κάρρωνες στὸ στῆθός σου, ἐνῶ θάμαζες τὴν ὄμορφη κατασκευή του, καὶ στὴν ἐλεημοσύνη ποῦ ἔδωσες μιὰ φορὰ ἑνὸς μικροῦ φτωχοῦ, ποῦ χωρὶς νὰ φοβηθῇς για τὴν ἀσπράδα τοῦ χεριοῦ σου, τοῦ χάϊδεψες τὸ λερωμένο του μαγουλο, ἐνῶ ἡ συμπάθεια ζωγραφίζονταν στὴ μορφή σου, ἐγὼ τὸν ξάνοιγα κεῖνον τὸν κόσμο τὸν ἀπόκρυφο.

«Κόσμον ὡραῖον, ἠθικόν, ἀγγελικὰ πλασμένο»,

ποῦ ἡ ζωή σου—ζωὴ τοῦ σαλονιοῦ—τοῦ σκέπαζε μὲ τὴν ἐπιπολαιότη τὴ λαμπράδα.

Πόσες φορὲς διαβάζοντας ἕναν ὄμορφο στίχο, μιὰν ὄμορφην ἰδέα, δὲν ἔκλεισα τὸ βιβλίο καὶ κάθησα ὥρα σιωπηλός, γιατὶ σὺ μοῦ παρουσιαστηκες ἀμέσως μπροστά μου καὶ σ' ἀνακάτευα—τί ἀνεχτίμητες στιγμές! – μὲ κεῖνο, ποῦ δι βαζα! Πόσες φορὲς κοιτάζοντας μιὰν ὄμορφη τοποθεσία δὲ σ' ἐσυλλογίστηκα καὶ πόθησα νὰ σ' ἔχω κοντά μου, γιατὶ νόμιζα, πῶς θὰ μ' ἔνοιωθες καὶ πῶς τὴ σκέψη μου θὰ διάβαζα στὴ ματιά σου!

Κι' ὅταν μιὰ μέρα, ποῦ ἤρθες νὰ μᾶς βρῇς—στὴν κάμαρα ἤμαστε μονάχα ἡ ἀδερφή μου καὶ γὼ —μπῆκες κρατῶντας πλῆθος ἀγριολούλουδα στὰ χέρια σου καὶ κοντοζύγωσες, μένα πρῶτα, καὶ μοῦ τἄδωκες λέγοντας μὲ τ' ὡραιότερό σου χαμόγελο: «αὐτὰ γιὰ σᾶς, ποῦ νοιώθετε κι' ἀγαπᾶτε τὰ ὄμορφα πράματα» νόμισα, πῶς οἱ σκέψες μας ἀπὸ καιρὸ ἦσαν ἀδερφάδες κ' ἐνῶ σ' εὐχαριστοῦσα γιὰ τ' ἀγριολούλουδα, εὐχαριστοῦσε κ' ἡ καρδιά μου τὸν ἄγγελο τῆς χαρᾶς της.

Καὶ σ' ἀγάπησα, δεσποσύνη, ὅπως ἀγαπᾶνε ὅλοι κεῖνοι, ποῦ νοιώθουνε—δὲν εἶπες ἔτσι;—τὰ ὄμορφα πράματα. Αὐτ' εἶν' ἡ ἐξομολόγησή μου, ποῦ σοῦ τὴν κάνω, τί κρίμα! σήμερα, ποῦ δὲν ἔχει πειὰ σημασία, σήμερα, ποῦ εἶναι κατι περασμένο. Τὴν ἀγάπη μου δὲν ἐμάντεψες, μάντεψες ὅμως τὸ θαμασμό μου κ' ἤσουν γι' αὐτὸ πολὺ εὐχαριστημένη καὶ προσπαθοῦσες μὲ κάθε τρόπο νὰ τὸν ἀξαίνῃς. Καὶ γὼ τὴν προσπάθειά σου κείνη τὴν ἐξήγησα ἀλλοιώτικα καὶ νόμιζα — τί ἀνόητος! — ποῦ μ' ἀγαποῦσες καὶ σὺ—γιατί, ἂν δὲ μ' ἀγαποῦσες, νἄχῃς τόσες ὀροντίδες γιὰ μένα, τόση καλωσύνη, τόσες γλυκὲς ματιές, τέτοια χαμόγελα;—ὡς ποῦ μιὰ μέρα ἔμαθα, ποῦ δὲ σοῦ ἤμουνα τίποτα, παρὰ ἕνα παιγνιδάκι, γιὰ νὰ περνᾷς ὄμορφα τὴν ὥρα σου. Τί τρομερὴ ἀνακάλυψη! πρέπει ν' ἀγαπήσῃ κανεὶς, γιὰ νὰ τὸ νοιώσῃ.

Θέλεις νὰ μάθῃς, πῶς τὸ ξέρω; Μιλοῦσες στὸ κιόσκι τοῦ περιβολιοῦ μου μὲ μιά σου φιλενάδα, ἐγὼ ἐρχόμουνα, νὰ σᾶς ἀνταμόσω, μ' ἔστελνε ἡ ἀδερφή μου καὶ χωρὶς νὰ φανταζόσαστε, ποῦ ἐρχόμουνα πρὸς τὸ μέρος σας καὶ ποῦ θὰ σᾶς ἄκουα, μιλούσατε δυνατά.

— «Μὰ χτὲς τὸ βράδι κόρτε ποῦ σοῦκανε ὁ Πέτρος!» ἔλεγε κείνη.

— «Κόρτε σὲ μένα;»

— «Ἔλα τώρα, μὴν τὸ κρούβεις, δὲν ἔφυγε οὔτε στιγμὴ ἀπὸ κοντά σου καὶ μονάχα μὲ σένα χόρεψε, ἀλλὰ καὶ σύ, καλὰ σὲ λένε μάγισσα, δὲν εἶχες προσοχὴ παρὰ γιὰ κεῖνον».

— «Γιὰ νἄχω ἕναν περσότερο θαμαστὴ» ἀποκρίθηκες γελῶντας, «χτὲς γιὰ κεῖνον, αὔριο γι' ἄλλον· κόρτε σοβαρὰ ἐγὼ δὲν κάνω, μονάχα φλέρτ, γιὰ νὰ περάσω εὐχάριστα τὴ ὥρα μου, χωρὶς νἄχω καμμιὰν ὑποχρέωση καὶ χωρὶς νὰ δίνω τὸ δικαίωμα νὰ μιλοῦν γιὰ μένα».

Σὰν τὸν τεχνίτη, ποῦ ἀγρυπνάει φτειάνοντας ἄγαλμα κάποιο τῆς ψυχῆς του ὄνειρο καὶ τὸ καμαρώνει τελειωμένο κατόπι μεθυσμένος ἀπὸ χαρά, ποῦ ἂν ζάφνου τὸ ἰδῇ κομμάτια σκορπισμένο στὰ πόδια του, δὲν κλαίει, μὰ τὸ κοιτάζει μὲ στεγνὰ ἀπὸ τὴν ἀπελπισιὰ τὰ μάτια, ἔτσι καὶ γὼ δὲν ἔκλαιγα θωρῶντας τὰ ἐρείπια τοῦ ὀνείρου μου.

Δὲν ἠθέλησα ὅμως ν' ἀκούσω περσότερα καὶ κλείστηκα στὴν κάμαρά μου καὶ μὲ πόνο θυμώμουνα τὰ περασμένα καὶ τὴν ἡμέρα ποῦ σὺ στὸ περιβόλι καὶ γὼ ἀπὸ τὴν ταράτσα σίναζα ἀπάνου σου ἕναν κλῶνο μὲ κάτασπρα λουλούδια. Τί ὄμορφη φαινόσουν ἀνθισμένη κι' ἀνθισμένη ἀπὸ τὰ χέρια μου! – σὺ χαμογελοῦσες μὲ γλυκαδα καὶ μ' εὐχαριστοῦσε ἡ ματιά σου. Ἐγὼ πίστευα, πῶς ἔνοιωθες, ποῦ κείνη τὴν ὥρα δὲ σ' ἀγκάλιαζαν τὰ λουλούδια, μὰ ὁλάκαιρη ἡ ψυχή μου, καὶ πῶ ἀπάνου πετοῦσανε οἱ σκέψες μου ἄσπρες, ἄσπρες κι' ἀγνές, σὰν τὰ κάτασπρα λουλουδάκια. Γιὰ σένα ὅμως καὶ κεῖνο ἤτανε ἕνα παιγνιδάκι, μιὰ κοκεταρία, ἕνα φλέρτ τῆς στιγμῆς.

Ἔτσι λοιπὸν ἐγὼ ποῦ σοῦ δίνω ὁλάκαιρη τὴ ψυχή μου, ὁλάκαιρη τὴ σκέψη μου, ὁλάκαιρο τὸ θαμασμό μου καὶ σὺ νἄχῃς γιὰ μένα ψεύτικα γλυκοχαμόγελα, μασκαρεμένη καλωσύνη, ἐνθουσιασμὸ μὲ ὑπολογισμό; Ἐγὼ νὰ παίζω σ' αὐτὸ τὸ παιγνίδι τὴ ζωή μου καὶ σὺ τὴν κοκεταρία σου; ἐγὼ μονάχα μὲ τὰ μάτια σου νὰ βλέπω καὶ νὰ μὴ σοῦ εἶμαι τίποτα περσότερο ἀπὸ τὸν ἄλλο κόσμο;

Δὲ φταῖς ὅμως τόσο σύ, δεσποσύνη, ὅσο φταίει ἡ ἀνατροφή, ποῦ σοῦ δώσανε. Ἀπὸ μικρὸ παιδὶ στὸν κόσμο ποῦ ζεῖς, τίποτ' ἄλλο δὲν ἄκουσες, παρὰ πῶς ἡ γυναῖκα πρέπει ν' ἀρέσῃ καὶ κατόπι τὸ σαλόνι σοῦπε, ποῦ γιὰ ν' ἀρέσῃς πρέπει νἆσαι ὄμορφη καὶ σπούδαζες τὸ ντύσιμο, τὴ χτενισιά σου, καὶ ποιὰ κινήματα ταιριάζουν καλήτερα στὴ μορφή σου, πῶς πρέπει νἆσαι χαριτωμένη κ' ἔμαθες νὰ χορεύῃς καὶ σπούδαζες ποιὰ τσακίσματα ταιριάζουν καλήτερα στὸ κορμί, πῶς πρέπει νἆσ' εὐχάριστη καὶ γι' αὐτὸ σπούδαζες τὸν τρόπο ποῦ μιλοῦν στὰ σαλόνια, πῶς φέρνουνται, καὶ γιὰ νἆσαι πολυτρογυρισμένη ἀπὸ θαμαστάδες συνήθισες τὸ φλέρτ. Δὲν εἶν' ἔτσι;

Ἀλλὰ, δεσποσύνη, δὲν ἐσυλλογίστηκες ποτέ, πῶς τὰ ὄμορφα λόγια ἔχουν τὴ δύναμη καὶ μαγεύουν πῶς οἱ λιγωμένες ματιὲς μεθᾶνε, πῶς τὰ ὄμορφα χαμόγελα τρελλαίνουν; Δὲν ἐσυλλογίστηκες ποτὲ πῶς ἡ διασκέδασή σου μπορεῖ νὰ κουστίσῃ ἑνὸς ἄλλου τὴ χαρά, πῶς τὸ παιγνίδι σου μπορεῖ νὰ ματώσῃ καρδιές, γιατὶ ἔχει γιὰ ὅπλα τὴν ὀμορφιὰ ἑνωμένη μὲ τὴν κοκεταρία, καὶ γιὰ στοίχημα τὸν πόθο; Δὲν ἐσυλλογίστηκες ποτε, πῶς ὑπαρχουν ἄνθρωποι, ποῦ μισοῦν τὸ ὕφμα, πῶς ὅ,τι λένε τους τὸ πρωτολέει ἡ ψυχή, ποῦ πιστεύουν στὴν Ἀλήθεια καὶ στὴν Ἀγάπη; Δὲν ἐσυλλογίστηκες ποτὲ νὰ τους χωρίσῃς αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τοὺς ἄλλους τους ὑεύτικους, τοὺς ἀνθρώπους τοῦ φλέρτ;

Μ' ἂν δὲν ἐσυλλογίστηκες ὅλ' αὐτά, ἔπρεπε ὅμως νὰ συλλογιστῇς. ποῦ θἄρθῃ κ' ἡ πολυπόθητη γιὰ σὲ στιγμὴ νὰ φορέσῃς τ' ἄνθη τῆς πορτοκαλλιᾶς στὸ κεφαλι καὶ ποῦ ἐκεῖνος ποῦ θὰ σοῦ δώσῃ τ' ὄνομά του καὶ θὰ σοῦ ἀφιερώσῃ τὴ ζωή κ' ὑπαρξή του ὁλάκαιρη, στὴν καμαρωμένη νυφοῦλα, ποῦ θὰ στέκῃ στὸ πλαὶ του, θὰ φανταζεται μιὰν ἀγνὴ παρθένα, ἕν' ἀμύριστο λουλοῦδι. Θἆσαι σὺ τ' ἀμύριστο κεῖνο λουλουδάκι τοῦ ὀνείρου του; Ὄχι,

---

ΘΕΣΣΑΛΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΜΑΛΑΜΩ

(Ἡ ἀρχὴ στὸ περασμένο φύλλο)

Ἐκεῖ ξεχώριζεν ὁ δρόμος του. Δὲν μπόρεσε νὰ περπατήσῃ. Στάθηκε ὅπου βρίσκονταν. Σὲ λίγο φάνηκε μόνη της ἡ Ἑλένη. Τὰ μάτια της ἄστραψαν ἀπὸ χαρά. Τοῦ εἶπε καλησπέρα φέρνοντα καὶ τὸ χέρι στὰ χείλια τιναχτα. Αὐτὸς φοβήθηκε νὰ πλησιάσῃ. Ἕνα λουλοῦδι ποῦ κρατοῦσε τῆς ἔρριξε. Κοίταξε μιὰ γύρω, ἔσκυψε, τὸ πῆρε καὶ τὸ φίλησε. Ὅταν μάκρυνε γύρισε πάλι πίσω νὰ ἰδῇ μ' ἀναστεναγμό. Αὐτὸς ἀκολούθησεν ἀργὰ τὸ δρόμο του.

Ἄλλη μέρα ποῦ περνοῦσε ἀπ' τὸ ἴδιο μέρος, ὁ Λεμονάρας στέκονταν ἀκίνητος στὸ δρόμο μὲ τὸ σκύλλο του. Πέρασε ψηλότερα νὰ μὴν τοῦ μιλήσῃ. Τὰ παράθυρα τοῦ Σοφοῦ ἦταν πάλι κλειστά. Στὸ γυρισμὸ μπῆκε σ' ἕνα κῆπο τους. Ἀπὸ κεῖ περνοῦσεν ἡ Μαλάμω πηγαίνοντας γιὰ νερό. Πῆρε ἕνα ξύλο κ' ἔκοφτε τὶς τσουκνίδες, ποῦχε γεμίσει ὁ κῆπος. Οἱ γυναῖκες τὸν κοιτοῦν παράξενα, τὰ κορίτσια περνοῦν ντροπαλά. Κάποτε φάνηκε κ' ἡ Μαλάμω γυρίζοντας μὲ τὴ στάμνα. Μπροστά της παρουσιάστηκε ὁ Λεμονάρας μὲ χαμόγελο. Κάνει ν' ἀνάψῃ ἕνα τσιγάρο. Ἀλαφροπέρασε αὐτὴ χωρὶς νὰ τὸν κοιτάξῃ. Ὅταν περνοῦσε ἀπ' τὸν κῆπο του ζύγωσε στὴ φράχτα ὁ Γιῶργος καὶ τὴν καλησπέρισε. Τὸν κοίταξε κατάματα καὶ τὰ χείλια της παράχτηκαν μ' ἀλαφρὸ μουρμουρητό. Ὁ ἥλιος βασίλεψε ματωμένος μὲ θάλασσα κυματισμένη. Ὁ καιρὸς θὰ χαλοῦσε. Ἀποβραδὶς στὸν ὕπνο του ἄκουσε τοὺς πετεινοὺς νὰ λαλοῦν. Καὶ τὶς αὐγὲς ξημέρωσε βοριᾶς λυσσασμένος. Τὰ τζάμια τουρτούριζαν. Τὰ κλαδιὰ λίγυζαν ὡς τὴ γίς. Στὸ χωριὸ ἀκούεται πῶς ὁ Λεμονάρας γύρεψε τὴ Μαλάμω ἀπ' τοὺς γονειούς της. Λέει ὁ κόσμος πῶς θὰ τοῦ τὴν δώσουν. Μὰ ὁ πατέρας της λείπει σὲ ταξίδι μὲ καράβι. Ὅσο νὰ τέλειωνε τὸ ταξίδι του, ὁ Γιῶργος θὰ ἦταν ἥσυχος. Μ' αὐτοὺς τοὺς καιροὺς θ' ἀργοῦσε καὶ κάτι περισσότερο.

Μέρα μὲ τὴ μέρα προχωρεῖ τὸ καλοκαῖρι, κ' οἱ κάψες ἀψυώνουν. Ὁ Γιῶργος κατεβαίνει ὥρα τοῦ ἑσπερινοῦ στὴ θάλασσα. Θὰ ἦταν μακρυὰ ὡς μισὴ ὥρα. Κολύμπησε στὸν κάβο καὶ γύριζε ἀργά. Ἀπάνω ἀπ' τὰ πηγάδια, στὸ δρόμο, ἦταν ὁ Λεμονάρας. Κόβει κουκιὰ ποῦταν ἐκεῖ σπαρμένα. Γύρισε κοίταξε πρὸς τ' ἀπάνω, ἀνέβηκε ἀπ' τὴν πεζοῦλα στὸ δρόμο. Κάπια μὲ βαθὺ φουστάνι εἶχε φτάσει. Αὐτὸς τῆς κλεῖ τὸ δρόμο. Πῆρε ἐκείνη μιὰ φόρα γιὰ νὰ περάσῃ καὶ πέφτει. Ἡ στάμνα της ἔσπασε. Ὁ Γιῶργος ἔκανε γληγορότερο τὸ βῆμα του γιὰ νὰ ἰδῇ ποιὰ ἦταν. Ἡ καρδιὰ του τρέμει Θὰ πιάνονταν ματάδι. Πρὶ νὰ φτασῃ, εἶχε σηκωθεῖ ἐκείνη κ' ἔτρεξε πίσω πρὸς τὸ σπίτι. Αὔριο θ' ἀκούονταν ποιὰ ἦταν. Τὸ πρωὶ παρουσιαστηκε κι' ὁ γέρο Ἀρεντάκης. Ἦρθε μόνος του. Τὸ καράβι δὲν τέλειωσε ἀκόμα τὸ ταξίδι του.

Κείνη τὴ μέρα τοῦ μιλοῦσεν ὁ Νῖκος ὁ Ἀρεντάκης γιὰ τὸ Λεμονάρα. Πῶς ἤθελε νὰ μάθῃ κι' αὐτὸς ψάλτης.

— Ἂν ἔρθῃ αὐτὸς ἐγὼ δὲν ξαναρχομαι.

— Ἂν εἶναι ἔτσι δὲν τὰ θέλουμε.

Τελειώνοντας τὸν κοίταξε μὲς τὰ μάτια, ὕστερα τὸν χτύπησε στὶς πλάτες.—Πότε θὰ παντρευτοῦμε, Γιῶργο;

— Μὲ τέσσερα, πέντε χρόνια!

Ἔκαμε πῶς γέλασε καὶ γίνηκε ἄφαντος.

Βραδυάζοντας πῆγε στὸν κῆπο. Περνοῦσε ἡ Μαλάμω. Πῆγε καὶ ξαπίθωσε πίσω σ' ἕνα κλαδὶ κ' ἔτρεξε πρὸς αὐτὸν στὸ φράχτη. Σὰν κάτι νἄχε νὰ

γιατὶ τὸ στόμα σου δὲν εἶναι πειὰ παρθένο, εἶπε τόσα ψέματα καὶ χαμογέλασε μὲ γλυκάδα σὲ τόσους! Τὰ μάτια σου ἀκκούμπησαν πολλὲς φορὲς σὲ ἄλλου μάτια παίζοντας τὴν κωμωδία τῆς ἀγάπης, τ' αὐτιά σου ἀκούσανε πολλὲς ἐρωτικὲς φράσες γιὰ τὴ χαρὴ τοῦ κορμιοῦ σου, καὶ τὴ λυγερή σου μέση πολλὰ χέρια σφίξανε μὲ πόθο περσότερο ἀπ' ὅσο ἔπρεπε στὸ ξετρέλλαμα τοῦ χοροῦ καὶ τὸ χέρι σου πολλὲς φορὲς θὰ ξεχάστηκε μὲ χαριτωμένη ἀφηρημάδα σὲ ἄλλου χέρι.

Λές, πῶς δὲν κάνεις τίποτα. μὰ κάνεις πολύ. Τί κι' ἂν κανεὶς δὲν ἔχει χειροπιαστὴ ἀπόδειξη τῆς ἐλαφρότης σου, ἀφοῦ αὐτὸς ὁ μασκαρεμένος ἔρωτας, ποῦ μὲ τόση ἀφέλεια τὸν λὲς φλέρτ σοῦ ἀφαιρεῖ τὴν ἀγνότη σου, σοῦ κλέφτει ἀπὸ τὴν ἠθικιά σου ὕπαρξη;

Ἐγὼ θυμωμένος μαζί σου; ἂν κάποιος ἀπὸ τοὺς δυὸ μας φταίει, αὐτὸς ὁ κάποιος εἶμαι γώ, ποῦ δὲν ἤξερα νὰ σὲ νοιώσω.

Πόσο σκληρὰ θὰ σοῦ φαίνουνται τὰ λόγια μου, δεσποσύνη, μὰ συμπαθᾶτε ἕναν, ποῦ δὲ συχνάζει τὰ σαλόνια καὶ δὲν ξέρει τὴ γλῶσσά τους, γιατὶ ἔμαθε μονάχα τὴ γλῶσσα τῆς ἀλήθειας.

Ἐλπίζω ὅμως, ποῦ τὸ γράμμα μου θὰ διαβάζῃς, ἐνῶ ἑτοιμάζεσαι νὰ πᾶς σὲ κάποια διασκέδαση ποῦ βέβαια θ' ἀνταμώσῃς τὸν κόσμο τοῦ γούστου σου—τί ὄμορφη θᾶσαι καλοντυμένη μὲ τὴν τέχνη ποῦ ξέρεις κ' ἔχεις σ' ὅλα σου! —κ' ἔτσι ἂν τὰ λόγια μου ἔτυχε νὰ σὲ πειράξουν λιγάκι, γλήγορα θὰ τὰ λησμονήσῃς, ἀρχίζοντας σὲ κανένα σαλόνι, στὸ θέατρο, στὸ τέννις ἢ σὲ καμιὰ ποδηλατοδρομία κάποιο καινούριο ἀθῶο παιγνιδάκι, κάποιο χωρὶς καμμιὰν ὑποχρέωση φλέρτ.

Κέρκυρα 30)10)05.

ΕΙΡΗΝΗ Α. ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ

Μιὰ φορὰ ἕνας νέος ἀπὸ τὴν Ἐρέτρεια μαθήτεψα κοντὰ στὸ φιλόσοφο Ζήνωνα περσότερο καιρὸ ἀπὸ ὅσο ἔπρεπε.. Κι ἄμα γύρισε στὴν πατρίδα του τόνε ρώτησε ὁ πατέρας του σὰν τί σορὸ εἶχε τάχα μαθεῖ.

— Θὰ σοῦ δείξω, ἀποκρίθηκε.

Μὲ ὁ πατέρας θύμωσε καὶ τὸν ἔστρωσε στὸ ξύλο. Τότε κι ὁ νέος, ἀφοῦ τὶς ἔφαγε χωρὶς νὰ μιλήσῃ καὶ ἥσυχα, τοῦ εἶπεν:

— Ἀφτὸ λοιπὸν ἔμαθα· νὰ ὑπομένω τὸ θυμὸ τοῦ πατέρα.

Ἔργα καὶ Ἡμέραι

ΤΑ „ΗΛΥΣΙΑ"

Ὅσοι ἀπὸ κάθε πνεματικὴ δουλιά, ποῦ γίνεται στὸν τόπο μας, νοιώθουνε κάτι ποῦ εἶναι τρανώτερο ἀπὸ χαρά, κάτι σὰν ἀναδράνισμα ψυχῆς ποῦ βλέπει χαϊδεμένο της ὄνειρο νὰ παίρνῃ σάρκα, χαιρετίσανε μὲ ἀναγάλλιασμα τὴν ἀγγελία τοῦ κ. Π. Νιρβάνα γιὰ τὰ «Ἠλύσια». Μὲ τέτοια ἀπάνουκάτου λόγια καὶ μὲ τέτοιο ὕφος θὰ μιλοῦσεν ἢ θὰ γράφεν ὅποιος θἄκρινεν ἀπὸ τὴν πρώτη ματιὰ τὴν ἀγγελία τοῦ κ. Νιρβάνα, ὅπου τὰ ὄμορφα λόγια τάζουν πολλά. Ἀληθινὰ ἡ ἀγγελία αὐτὴ σοῦ δίνει ἀφορμὴ νὰ ξανοιχτῇ ὁ νοῦς σου σὲ στοχασμοὺς καὶ συμπεράσματα γιὰ τὴ φιλολογική δουλιὰ τοῦ καιροῦ μας, γιὰ ὅλους τοὺς σημερινοὺς τῆς ἰδέας ἐργάτες, ποῦ λίγο ἢ πολὺ πασκίζουνε νὰ βάλουν κι ἀπὸ μιὰ πετρίτσα στὰ θεμέλια τοῦ πνεματικοῦ παλατιοῦ, ποῦ ἴσως ἀργότερα ὑψωθῇ μεγαλόπρεπο κι ἀληθινὰ βασιλικό. Ὅπως συλλογίστηκε ὁ κ. Νιρβάνας τί νὰ γράψῃ στὴν ἀγγελία του, ἔτσι συλλογίστηκα κ' ἐγὼ ὅταν τήνε διάβασα καὶ μοῦ δόθηκεν ἀφορμὴ νὰ κάμω μερικοὺς στοχασμούς. Μὰ ἔτυχεν οἱ στοχασμοί μου αὐτοὶ νὰ μὴ συφωνᾶνε σ' ὅλα μὲ τὰ ὄμορφα λόγια τοῦ κ. Νιρβάνα, γι' αὐτὸ καὶ θὰ τοὺς πῶ ἐδῶ ξερὰ κι ἀπότομα, κι ὄχι μὲ ποιητικὸ ὕφος, σὰν ἐκεῖνο ποῦ εἶναι μέσα στὶς πρῶτες γραμμές μου.

Σὲ κάθε πνεματικὴ δουλιὰ ποῦ ἔχει τὴν ἀξίωση «νὰ προσφέρῃ ἐπιθυμητὴν ὑπηρεσίαν, ἐρχομένην εἰς κρίσιμον στιγμὴν τῆς λογοτεχνικῆς ἐξελίξεως καὶ τῆς αἰσθηματικῆς διαπλάσεως τοῦ ἔθνους» —ὅπως λέει στὴν ἀγγελία του ὁ κ. Νιρβάνας— μαρέσει νὰ βλέπω πρῶτα-πρῶτα τὴν μέθοδο, δηλ. γιὰ νὰ τὸ πῶ πιὸ καθαρά, χρειάζεται νὰ μπαίνῃ στὴ ζυγαριὰ ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ ἡ ἰδέα κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη ὁ τρόπος ποῦ θὰ μεταχειριστῇ καθένας γιὰ νὰ ἐφαρμόσῃ στὴν πράξη τὴν ἰδέα του αὐτή, καὶ πρέπει τὸ ζύγιασμα νὰ εἶναι πολὺ σωστό. Μελέτησα μὲ προσοχὴ τὰ «πρῶτα δημοσιεύματα» ποῦ τάζει ἡ ἀγγελία, μὰ δὲ βρῆκα καθόλου σωστὸ τὸ ζύγιασμα. Γιατί, παρακαλῶ, πῶς τὰ «Ἠλύσια»— ὅπως λέει ὁ κ. Νιρβάνας — «φιλοδοξοῦν νὰποβοῦν σχολεῖον παιδαγωγήσεως τῆς ἐθνικῆς καλαισθησίας καὶ δημιουργίας κοινοῦ δυναμένου νὰντιμετωπίσῃ τὴν μεγάλην τέχνην τοῦ λόγου», ὅταν αὐτὰ «τὰ πρῶτα δημοσιεύματα» εἶναι τόσο ἀνόμοια πράματα; Τὰ «Ἠλύσια» δὲ θὰ βγοῦνε μόνο γιὰ τοὺς ἐκλεχτούς, γιὰ τοὺς ὅμοιους δηλαδὴ ἐκείνων ποῦ ἔκαμαν «τὰς μεταφράσεις, πλάσματα σπουδῆς καὶ αἰσθήματα τῶν ἐκλεκτῶν» μὰ θέλουνε νὰ «διαβαστοῦν κι ἀπὸ τὸ κοινό. Τί θὰ βγῇ ὅμως γιὰ τὸ κοινό— ἂν τύχῃ δηλ. κι αὐτὸ λησμονήσῃ τὴ συνήθεια κι ἀποφασίσῃ νὰ διαβάσῃ, κάτι ποῦ νἀξίζῃ τὸν κόπο— ὕστερ' ἀπὸ τὸ διάβασμα τοῦτο; Ἕνα γροθοκόπημα ἀλύπητο, θαρρῶ, μέσα στὸ κεφάλι τοῦ καθενοῦ. Γιατὶ ποιὸ μοιασίδι, ποιὰ σκέση ὑπάρχει ἀνάμεσα στὴν ἰδέα τοῦ Πλάτωνα καὶ τοῦ Λουκιανοῦ καὶ τοῦ Ἐπίκτητου; ἢ τοῦ Πλάτωνα καὶ τοῦ Σααδῆ; ἢ τοῦ Αὐγουστίνου καὶ τοῦ Ρενάν; ἢ τοῦ Γκαῖτε καὶ τοῦ Τσέχωφ; ἢ τοῦ Λεοπάρδη καὶ τοῦ Οὐάϊλδ;

Μὴ μὲ νομίσῃ κανένας σοφιστὴ ἢ στενοκέφαλο ἢ κακόπιστο, πῶς κάνω τάχατις ὅτι δὲν καταλαβαίνω τί ζητοῦν τὰ «Ἠλύσια». Δὲ θέλουν αὐτὰ νὰ παιδαγωγήσουν τὸ κοινό; Μὰ τὸ κοινό, ρωτῶ κ' ἐγώ, μπορεῖ νὰ γίνῃ ἐκλεχτικό μονάχο του γιὰ νὰ κρίνῃ ποιὸ τοῦ χρειάζεται γιὰ τὴ μόρφωσή του; Κ' ἔτσι σύφωνα μὲ τοὺς ψυχολογικοὺς νόμους σωριάζεται σὲ συντρίμια ἡ φιλοδοξία ποῦ ἔχουν τὰ «Ἠλύσια».

Μὰ θὰ τὰ διαβάσουν οἱ ἐκλεχτοὶ κι αὐτὸ τοὺς εἶναι ἀρκετό, θὰ μοῦ ἀπαντήσῃ κανένας. Δὲν ξέρω ὅμως ποιὸς ἀληθινὰ ἐκλεχτὸς λίγο ἢ πολὺ δὲν ἔχει καθαρὴ ἰδέα ὅλων αὐτῶν τῶν ἔργων εἴτε ἀπὸ τὸ πρωτότυπο, εἴτε ἀπὸ ἄλλες μετάφρασες, γιατὶ δὲν πιστεύω ποτὲ ὅτι ἄξαφνα ἡ μετάφραση τοῦ Σααδῆ τοῦ κ. Ἀργυροπούλου θὰ εἶναι καλλίτερη ἀπὸ τὴ Φροντζέζικη μετάφραση, ὅπουθε κάνει κι αὐτὸς τὴ μετάφρασή του. Βλέπουμε τὸ λοιπὸν ὅτι γιὰ τὸ κοινὸ τὰ «Ἠλύσια» δὲν εἶναι, γιὰ τοὺς ἀληθινὰ ἐκλεχτοὺς περισσεύουν. Κ' ἔτσι καταντῶ στὸ στοχασμό, γιατὶ τάχατις νὰ μὴ φιλοδοξήσουν τὰ «Ἠλύσια» νὰ μᾶς δώσουνε μεταφράσματα ἀπὸ τὴ σύγκαιρη ξένη φιλολογία, ποῦ πραγματικὰ μᾶς εἶναι χρειαζούμενα γιὰ νὰ γνωρίσουμε τὸ σημερινὸ ξετύλιγμα τῆς παγκόσμιας σκέψης στὴν τέχνη; Δὲ θὰ ἦταν καθόλου ἀνώφελο κι ἄσκημο νὰ ἐξακολουθοῦσαν τὰ «Ἠλύσια» τὸ ἔργο τοῦ «Διόνυσου» ποῦ, μὰ τὴν ἀλήθεια, μὲ τὴ λίγη του ζωὴ δὲν πρόσφερε καὶ μικρὴ ὠφέλεια στὴ σύγκαιρη Ρωμαϊκὴ φιλολογία· ἂν βγάλῃ κανένας ἐκεῖνες τὶς περίεργες κι ἀνωποταμίτικες κριτικές του, ὅλο του τἄλλο ἔργο ἦταν πολὺ ὠφέλιμο.

τοῦ πῇ. Τῆς πῆρε τὰ χέρια στὰ δικά του καὶ τῆς ἔδωσε τὸ πρῶτο φιλί. Καθήσαν χαμηλὰ στὰ χορτάρια ἀπ' τὶς δυὸ μεριὲς τοῦ φρεαχτῆ. Ἔβγαλ' ἕνα κλαδὶ νὰ βλέπωνται. Καθήσαν λίγο ἀμίλητοι, ντροπαλοί. Κοντὰ τὴ ρώτησε·

— Πῶς ἦρθεν ὁ πατέρας σου. Μαλάμω; θὰ σὲ παντρέψουν ἔμαθα.

— Μὰ ἐσὺ θ' ἀργῆς. Πότε;

— Θέλω τρία χρόνια ἀκόμα νὰ τελειώσω, μὰ μὲ δυο... ὅμως θὰ σὲ δώσουν στὸ Λεμονάρα.

— Καὶ τὸν θέλω ἐγώ;

Στὴ στιγμὴ φάνηκε ἀπ' τὸν ὄχτο ὁ Λεμονάρας. Πῆρ' αὐτὴ τὴ στάμνα κ' ἔτρεξε. Ὁ Γιῶργος χαμήλωσε πλιότερα.

— Μὴν κρύβεσαι, σὲ βλέπουμε.

Σηκώθηκε.

— Σὲ φοβᾶμαι τάχα νὰ κρυφτῶ;

— Ἔννοια σου καὶ ξέρεις τί θὰ σοῦ κάνω; θὰ σὲ κρεμάσω καμμιὰ μέρα σ' ἕνα δέντρο ἐκεῖ παρακάτω νὰ σὲ βλέπῃ καλύτερα.

— Μὴν τὸ λὲς μονάχα.

— Ξανάβγες ἂν θέλεις καὶ σοῦ δείχνω ἐγώ.

Δὲν ἀπάντησε γιατὶ κάπιος περνοῦσε. Ἔφυγε. Ὅπλο κανένα δὲν εἶχε. Ὡς τὴ νύχτα βρῆκε ἕνα. Θὰ πήγαινε αὔριο στὸ κυνῆγι. Νὰ ἰδῇ ποιὸν φοβερίζει!

Βγῆκε νωρὶς κοντὰ ἀπ' τὸ γιῶμα. Κατέβηκε στὸ ρέμμα ποῦ παραπάνω περνοῦσαν ἀντίκρυα οἱ δρόμοι γιὰ τὰ πηγάδια. Ἦταν κάψη πολλή. Οἱ τσιντζέροι τραγουδοῦσαν μ' ὅλα τους τὰ δυνατά. Ἡ χλόη εἶναι μαραμένη. Ποῦ καὶ ποῦ ἀνθίζει ἡ ρίγανη. Κατ' ἀπάνου στὰ φουντωτὰ πουρνάρια οἱ γριμπιλίνες. Γύρω στοὺς ὄχτους σταυρώνουνται τὰ μονοπάτια. Ἀγάλια ἀγάλια ἀπόσκιωσε τὸ ρέμμα. Ὁ ἥλιος ἔγειρε. Παλιὸς μοῦλος ψηλὰ βάρεται κόκκινος. Βγῆκε ψηλά. Κάποτε περνάει κι ὁ Λεμονάρας. Ἔχει καλαμίδι καὶ ψάρια στὸ χέρι. Στὸ λαιμὸ μεταξωτὸ μαντῆλι δεμένο. Ὁ σκύλλος του δὲ φαίνεται μπροστα. Ὁ Στάθης Κονόμος φάνηκε κ' ἐκεῖνος ἀπὸ κοντά.

— Ἔβγαλες λαγό;

— Περιμένω.

Σὲ κάμποσο φάνηκε ὁ σκύλλος. Ἔρριξε μιὰ πέτρα νὰ τὸν ἐρεθίσῃ. Ἐκεῖ ποῦ ὡρμοῦσε κατὰ πάνω του πυροβόλησε κ' ἔφυγε πρὸς τὰ κάτω. Ἔσκουξεν ὁ σκύλλος δυνατὰ μὲ πόνο. Αὐτὸς πάλι βγῆκε ἀπάνω καὶ πρόφτασε τὸν Κονόμο κάτ' ἀπ' τὶς συκιὲς τοῦ δρόμου.

— Ἀντὶ γιὰ λαγό, θαρρῶ πῶς βάρεσα ἕνα σκύλλο. Νομίζω πῶς εἶναι καὶ τοῦ Λεμονάρα.

— Ξέρεις, αὐτὸς γύρεψε τοῦ Ἀφεντάκη τὸ κορίτσι.

— Μὰ θαρρῶ πῶς θὰ τοῦ τὸ δώσουν· τί ἀκοῦς ἐσύ;

— Ἡ μάννα της λέει θὰ κάνῃ ἐπιστήμονα. Χαμογέλασε.

— Καὶ ποιὸς εἶν' αὐτός;

— Ποιὸς ἄλλος ἀπὸ σένα.

Στὸ δρόμο ἡ χαρὰ τὸν πλημμυροῦσε. Θὰ εὕρισκε τὸ Νῖκο Ἀφεντάκη. Θὰ τοῦλεγε·

Ἄκουσα πῶς σκότωσαν τὸ σκύλλο τοῦ Λεμονάρα, ἔμαθες ποιός;

— Ὄχι.

— Ξέρεις, νὰ τὸν σκότωνα ἐγώ;

Ἐκεῖνος θἀποροῦσε!

Τὸν βρῆκε καὶ κάθονταν πρωΐ μ' ἄλλους. Μιλοῦσε κείνη τὴ στιγμὴ καὶ δὲν τὸν πρόσεξε. Ἔλεγε·

— Λένε πῶς τὸν σκότωσεν ὁ Κακός. Μ' αὐτὸ ἂν εἶναι σωστό, παθαίνει. Μπορεῖ νὰ πάῃ φυλακή. Τί σοῦ χρωστῶ νὰ μοῦ σκοτώσῃς τὸ σκύλλο;

Ἔφυγε ἀλαφρὰ νὰ μὴν τὸν προσέξουν. Πῆγε ψηλὰ σὲ μιὰ τοῦμπα. Ἔπεσε. Τὰ πουρνάρια ὁρίζουν τὸν οὐρανὸ ἀπ' τὴ μιὰ μεριά. Ἀπ' τὴν ἄλλη κάτω θάλασσα. Ἡ θάλασσα ἥσυχη· ἡ στεριὰ εἶναι ἐρημική. Ὁ ἥλιος ἁπλόνεται παντοῦ. Ἕνα βαπόρι